

Kurumlar Vergisi Beyan dönemi başladı

Nisan ayına girmemiz ile birlikte kurumlar vergisi beyan dönemi başladı. 2020 yılı kazançlarına ilişkin kurumlar vergisi beyannamelerinin internet üzerinden 30 Nisan 2021 Cuma gününe kadar verilmesi gerekiyor. Beyanname üzerinden tarh edilen verginin son ödeme günü de 30 Nisan 2021. 2020 yılında elde edilen kazançlara uygulanacak kurumlar vergisi oranı ise yüzde 22. Vergilerini düzenli ödeyen mükelleflerin yüzde 5 vergi indirimi 2020 yılında da devam ediyor.

Aralık 2020 yılı sonu itibarıyla Türkiye’de 918.229 kurumlar vergisi mükellefi bulunuyor. Ancak kurumlar vergisinin yaklaşık yüzde 90’ından fazlası ilk bin kurumlar vergisi mükellefi tarafından ödeniyor.

Defterlerini kâğıt ortamında tutan mükelleflerin 2020 yılında kullandıkları yevmiye defterlerinin kapanış tasdikini, 30 Haziran 2021 tarihine kadar yaptırmaları gerekiyor. Defterlerini elektronik ortamında tutan kurumlar vergisi mükelleflerinin ise 2020 yılının son ayına ait elektronik defterlerini, 30 Nisan 2020 gününe kadar kendilerine ait mali mühür ile onaylamaları imzalı veya mühürlü defterler için berat dosyaları oluşturmaları ve bu dosyaları Elektronik Defter Uygulaması aracılığı ile Gelir İda-

resi Başkanlığı’nın onayına sunmaları gerekiyor.

2019 yılı aktif toplamı 12.151.000 TL ve net satışlar toplamı 24.295.000 Türk Lirasını aşmayan kurumlar vergisi mükellefleri 2020 yılı beyannamelerini mali müşavirlere imzalatmak zorundalar.

Sermaye şirketlerinin nakdi sermaye artışları veya yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden ilgili düzenlemelere göre hesaplanacak tutar, kurum kazancından indirim konusu yapılabılır.

Yeminli mali müşavirler ile tam tasdik sözleşmesi bulunan mükelleflerin tasdik raporlarının süre-

si içerisinde 30 Haziran 2021 Çarşamba gününe kadar verilmesi gerekmektedir. YMM ile tam tasdik sözleşmesi bulunmayan mükelleflerin, beyannamelerinde yer alan bazı istisnalardan ve indirimlerden yararlanabilmeleri için istisnaya ilişkin yeminli mali müşavir tasdik raporlarını ibraz etmeleri gerektiği de unutulmamalıdır.

Beyanname verilirken Kurumlar Vergisi Kanunu’nun örtülü sermayeye ilişkin düzenlemelerine dikkat edilmesi gerekiyor. Örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar, gerek borç alan gerekse borç veren zindinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü iti-

barıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılıyor. Şirket ortaklarının şirketlerine olan borçlarının atadlandırılmasının, önemli olduğu dikkate alınmalıdır.

Ayrıca gerekli koşulların var olması durumunda; 30 Nisan 2021 tarihine kadar Yıllık Transfer Fiyatlandırması Raporunun hazırlanması ve bu süre sona erdikten sonra istenmesi durumunda vergi idaresine ibraz edilmesi gerektiği de dikkate alınmalıdır. Örneğin bir inşaat şirketinin yönetim kurulu başkanının, çocuklarına şirketlerince inşa etmiş olduğu bir daireyi bedelsiz ya da emsaline göre düşük bedelle vermesi, transfer fiyatlandırmanın konusunu oluşturuyor.

Kurumlar vergisi mükelleflerinin istisnai haller dışında beyannamelerine dayanak teşkil eden defter ve belgelerini, Vergi Usul Kanunu uyarınca 31 Aralık 2025 tarihine kadar saklamaları ve istenmesi halinde vergi idaresine ibraz etmeleri gerekiyor.

Kurumlar Vergisi Beyannamesinin düzenlenmesinde dikkat edilmesi gereken konular ve özellikli hususlar ile ilgili TÜRMOB tarafından hazırlanan ve internet sayfası üzerinden ulaşılabilen “2020 Kurumlar Vergisi Beyanname Düzenleme Rehberi”nden de faydalanılabilir.

Vergi hukukunda hukuki güvenlik ilkesi

Çağdaş vergi sistemlerinde mükelleflerle vergilendirme arasındaki ilişkide devletin vergilendirme yetkisini sınırlandıran en önemli ilkelerden biri tanesi Hukuki Güvenlik İlkesidir. Bu ilkenin varlığı devletin istediği anda oyunun kurallarını değiştirememesini sağlar. Futbolda maçın süresi nasıl ki bir anda 70 dakikaya indirilemorsa veya bir kural değişikliği ile 3 korner bir penaltıya dönüşemiyorsa, vergi hukukunda da hem geleceğe ilişkin hukuki öngörülebilirlik hem de geçmişe ilişkin vergilerin geçmişe yürümezliği ilkelerinin amacı mükelleflerin hukuki güvenliklerini sağlamaktır. Dünyaca ünlü iktisatçı Adam Smith’in geleneksel vergilendirme ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesi, vergi miktarlarının, tarh ve tahsil zamanlarının ve biçimlerinin hem idare

hem mükellefler açısından belli ve kesin olmasına vurgu yapmaktadır. Belirlilik vergilendirmede kuşasağımı (dolayısıyla vergilerin yasallığı ilkesini) doğurur. Böylece idare, kanunu yorumla genişletmez veya daraltamaz. İşte bu noktada müteşebbislerin yatırım kararlarını alması aşamasındaki en önemli maliyetlerinden biri olan vergi maliyetinin kanunlarla belirlenmiş olandan bir anda farklılaştırılarak ağırlaştırılması, geri dönülemez etkiler bırakır. Yakın zamanda ki kurumlar vergisine ilişkin tevkifat sistemi ile kurumlar vergisi oranının 2021 yılının başından başlamak üzere yüzde 25’e çıkarılması tasarları işte tam olarak Adam Smith’in yapılmamasına vurgu yaptığı bir yandan da 1982 Anayasası’na aykırılık teşkil edecek düzenlemeler olacaktır. Yapı-

lacak düzenlemelerin ekonomik istikrar amacına yönelik olduğu düşünülse de hukuki güvenlik ve hukuki öngörülebilirlik hepsinden üstün ilkelere dir. Söz konusu tasarılar kanunlaştığında belki vergi tahsilatında artış olacaktır. Ancak İbni Haldun’un Mukaddime eserinde 1375 yılında söylediği söz bugün için de geçerlidir, vergi oranları artırıldığında sağlanan hasılat artışı geçicidir.

4 yıl önce kurumlar vergisi oranları yüzde 20’den geçici olarak 3 yıl için yüzde 22’ye çıkarılmıştı ve 1 Ocaktan itibaren yüzde 20’ye dönmüştür. Eğer ki kurumlar vergisi oranı artırılmak isteniyor idiyse pekala 31 Aralık’tan önce gerçekleştirilebilirdi. Ancak Nisan ayına geldiğimiz şu günlerde vergilerin geçmişe yürümezliği ilkesine aykırı olarak 1 Ocaktan itibaren vergi ora-

nını artırmak hukuka aykırı olacağı gibi, bu yapılmayıp kanunun yayını tarihinden geçerli olacağı söylendiğinde de hukuki öngörülebilirlik ilkesine aykırılık taşıyacaktır.

31 Aralık 2020’den önce kurumlar vergisi oranında artış yönünde bir değişiklik olacağı tahmin edilmediğine, kamuoyunda böyle bir tartışma olmadıkça, vergi idaresi tarafından bu yönde bir görüş veya düşünce açıklaması bulunmadığına göre bugün vergi oranında değişiklik yapmak mükellefler açısından gelecekteki yatırımların kararlarını olumsuz yönde etkileyecektir. Bu noktada asılan her daim mükelleflerin öngörebildiği bir vergi sistemi değildir ve ancak öyle bir sistemde müteşebbisler yeni yatırımlar yapma yolunda istekli olurlar. Bu sayede istihdam artar ve ekonomi gelişir.

Arabuluculuk faaliyetinin anlaşmayla sona ermesi ve yapılacak işlemler

4857 sayılı İş Kanunun “Geçersiz sebeple yapılan feshin sonuçları” başlıklı 21’inci maddesinde, “İşverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işveren, işçiyi bir ay içinde işe başlatmak zorundadır. İşçiyi, başvurusu üzerine işveren bir ay içinde işe başlatmaz ise, işçiyen en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olur. Mahkeme veya özel hakem feshin geçersizliğine karar verdiğinde, işçinin işe başlatılmaması halinde ödenecek tazminat miktarını da belirler. Kararın kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre için işçiyen en çok dört ay kadar doğmuş bulunan ücret ve diğer hakları ödenir. Mahkeme veya özel hakem, ikinci fıkrafta düzenlenen tazminat ile üçüncü fıkrafta düzenlenen ücret ve diğer hakları, dava tarihindeki ücreti esas alarak parasal olarak belirler. İşçi işe başlatılırsa, peşin olarak ödenen bildirim süresine ait ücret ile kıdem tazminatı, yukarıdaki fıkra hükümlerine göre yapılacak ödemedden mahsup edilir. İşe başlatılmayan işçiyen bildirim süresi verilmemiş veya bildirim süresine ait ücret peşin ödenmemişse, bu süreler için ücret tutarı ayrıca ödenir. İşçi kesinleşen mahkeme veya özel

hakem kararının tebliğinden itibaren on işgünü içinde işe başlamak için işverene başvuruda bulunmak zorundadır. İşçi bu süre içinde başvuruda bulunmaz ise, işverence yapılmış olan fesih geçerli bir fesih sayılır ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur. Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların, işçinin işe başlatılması konusunda anlaşmaları halinde; **a)** İşe başlatma tarihini, **b)** Üçüncü fıkrafta düzenlenen ücret ve diğer hakların parasal miktarını, **c)** İşçinin işe başlatılmaması durumunda ikinci fıkrafta düzenlenen tazminat miktarını, belirlemeleri zorunludur. Aksi takdirde anlaşma sağlanamamış sayılır ve son tutanak buna göre düzenlenir. İşçinin kararlaştırılan tarihte işe başlamaması halinde fesih geçerli hâle gelir ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur. Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri sözleşmeler ile hiçbir suretle değiştirilemez; aksi yönde sözleşme hükümleri geçersizdir.” denilmektedir. **6325** sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun “Tanımlar” başlıklı **2’inci** maddesinin (b) bendinde, “arabuluculuk” sistematik teknikler

uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarı olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanunun “Tarafların Anlaşması” başlıklı **18’inci** maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında; **“(1)** Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi halinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır **(4)** Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.” Hükümlerine yer verilmiştir. **18/6/2020** tarihli **2020/20** sayılı genelgenin **221’inci** sayfasındaki “16- Arabuluculuk faaliyeti sonucu anlaşma sağlanması halinde fesih tarihinin belirlenmesi” başlığı altında yapılan açıklamalar doğrultusunda; **●** Arabuluculuk anlaşmalarında düzenlenen hususlara ilişkin olarak dava

açılmasının ve mahkemece esasa ilişkin bir inceleme yapılmasının mümkün olmaması karşısında, **4857** sayılı İş Kanunun “Geçersiz sebeple yapılan feshin sonuçları” başlıklı **21’inci** maddesi uyarınca; arabuluculuk faaliyeti sonunda işçinin işe başlatılmaması hususunda tarafların anlaşmaya varması halinde, “arabuluculuk anlaşma belgesinin taraflar ve arabulucu tarafından imzalandığı tarihte” feshin geçerli olacağı ve fesih tarihinin, taraflar ve arabulucu tarafından imzalanan arabuluculuk anlaşma belgesinde yer alan tarih olarak kabul edileceği, **●** İşçinin iş sözleşmesinin fesih tarihi, arabuluculuk anlaşma belgesinin taraflar ve arabulucu tarafından imzalandığı tarih olduğundan iş akdinin feshinden sonraki süre ile arabuluculuk anlaşma belgesinin tarih arasında işverenin SGK’ya aylık prim ve hizmet belgesi/ muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verme yükümlülüğü bulunması gerektiği, anlaşılmaktadır. Bu nedenle, iş akdinin feshinden sonraki süre ile arabuluculuk anlaşma belgesinin taraflar ve arabulucu tarafından imzalandığı tarih arasında **4857** sayılı Kanunun **21’inci** maddesinde belirtilen azami süreyle sınırlı olmak şartıyla işverenin SGK’ya aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar ve prim hizmet beyannamesi vermesi ve tahakkuk edecek primleri ödemesi gerekmektedir.

Harcama disiplinin önemi artıyor

EMREKARTALOĞLU
TÜRMOB GENEL BAŞKANI

Kamu mali dengesindeki bozulmalar sonrasında her zaman yeni arayışlar beraberinde gelmiştir. Öncelik, gelir artırıcı önlemlerden yana kullanılmıştır. Pandemi süreci hayatın her alanında önceliklerimizi değiştirdiği gibi kamu maliyesine yönelik politika önerilerinin de değişmesine neden oldu.

Kısıtlamalar özellikle hizmetler sektöründeki işletmeler ve bu işletmelerde çalışanlar için ciddi gelir kayıplarına neden olurken, yaşam kaygılarındaki artış beraberinde getirdi. Kamu mali dengesindeki bozulmayı önlemek için, kısıtlamalardan etkilenen geniş kesimler üzerindeki vergi yükünü artıracak politikaları uygulamaya sokmak, sorunların daha da artmasından öte anlam ifade etmeyecektir.

Gelirlerin artırılmadığı durumlarda giderleri kısmak tek seçenek olarak ortaya çıkmaktadır.

Kamu mali disiplini açısından en önemli göstergelerden birisi bütçe harcama ödenek hedefleri ile gerçekleşmeler arasındaki farktır. Bütçe ödenekleriyle tespit edilen rakamın yüz olarak kabul edilmesiyle hesaplanan, bütçe kanunlarına göre gerçekleşme oranının yüzünü üzerine çıkması ödenek aşımına işaret etmektedir. Bütçe ödeneklerinin aşılması, kamu mali disiplini açısından önemli problemlere işaret etmektedir.

Bütçe ödeneklerini aşan bütçe harcamaları 2019 yılında 39,5 milyar TL iken 2020 yılında bu tutar 106,8 milyar TL olmuştur. Kontrol edilebilir kısım olan faiz dışı harcamalarda ödenek aşımı

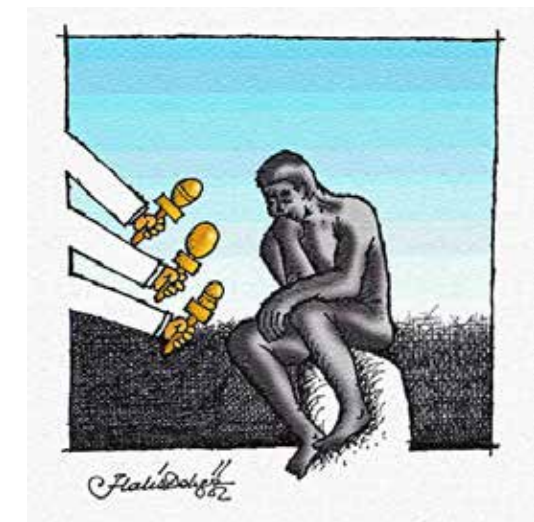
tutarı daha da artarak 2019 yılında 56,4 milyar TL ve 2020 yılında 111,8 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ekonomiye yönelik reformlar kapsamında hazırlanan Ekonomi Reformları Eylem Planında yer alan harcama disiplini sağlayacak önlemler sorunun çözümünde oldukça önemli bir fonksiyona sahip.

Bütçe uygulama sonuçlarının, kamu mali politikası gelişmelerinin ve hedeflerinin üçer aylık dönemler itibarıyla “Kamu Maliyesi Raporu” ile kamuoyu açıklanacak olması, hesap verebilirlik ve denetim anlamında önemlidir. Özel hesap uygulamalarının kademeli olarak kaldırılması, döner sermayelerin merkezi yönetim bütçesine aşamalı olarak dahil edilmesi doğru adımlar olacaktır.

Bu adımların daha da geliştirilmesi ve güçlendirilerek tasarruf tedbirlerine önem ve öncelik verilmesi gerekiyor. Bütçe dışı harcamaların tamamının bütçe kapsamına alınması mutlaka yapılması gereken bir politika tedbiri olarak görünüyor. Harcamalar konusunda mevzuat ve uygulamaya ilişkin yetkiler de oldukça parçalı bir görünüme sahip durumda. Koşullu yükümlülükler, garantiler gibi gider kalemleri Hazine’nin gözetim ve denetimi dışında kalıyor. Bu durum, orta vadede kamu mali risklerinin yönetilebilir olmaktan çıkmasına ve yalnız kamu maliyesini değil tüm ekonomiyi derinden etkileyecek büyük sorunların ortaya çıkmasına yol açabilir.

Bu nedenle harcama disiplini sağlanarak, harcamaların tamamının bütçe kapsamına alınması riskleri azaltmada etkili olacaktır.

Dünyanın muhasebesi
Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

Biliyor muydunuz?

Sermaye Şirketlerini olabildiğince öz kaynakla çalışmaya yönleltmek amacıyla Kurumlar Vergisi Kanununda; **►** Kurumun öz sermayesinin üç katını aşan ilişkili kişilerden yapılmış borçlanmaların faiz, kur farkı, vade farkı gibi yükülerinin kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul edildiğini (örtülü sermaye faizi), **►** Kurumların ilişkili kişilerden borçlanmalarında emsal oranın üzerinde yapılan faiz, vade farkı, komisyon gibi ödemelerin emsali aşan kısmının gider yazılmasının kabul edilmediğini (transfer fiyatlandırması), **►** Kurumların işletmede kullandıkları ve öz kaynağı aşan yabancı kaynakların faiz, kur farkı, vade farkı, komisyon gibi yükülerinin (yatırımın maliyetine eklenenler hariç) % 10’unun (1.1.2021 tarihinden itibaren) kanunen kabul edilmeyen gider olarak nitelendirildiğini (finansman gider kısıtlaması), **►** Kurumların yapacakları sermaye artırımlarını teşvik amacıyla nakden artırılan sermaye tutarı üzerinden hesaplanan bir indirimde, (sermaye azaltımı veya yasa değişikliği yapılmadığı sürece) her yıl için hak kazandıklarını, **bilmiyor muydunuz?**